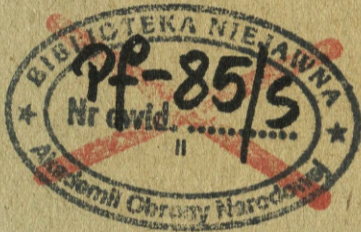
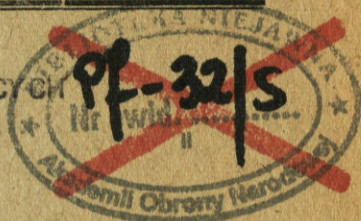

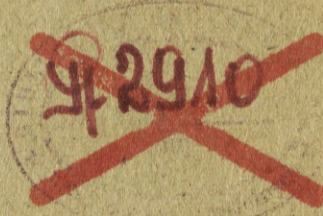
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

POUFNE
Egz nr 1.

JAWNE

Ppłk dr Jerzy ZIELIŃSKI

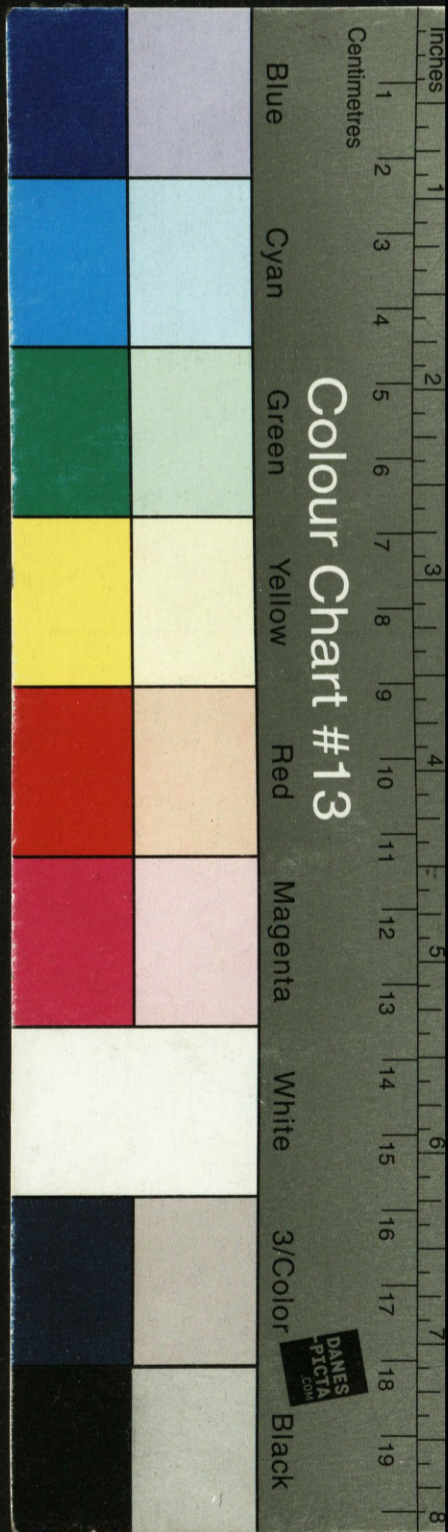
ORGANIZACJA I PROWADZENIE ROZPOZNANIA
NA SZCZEBLU ARMII I DYWIZJI

62553

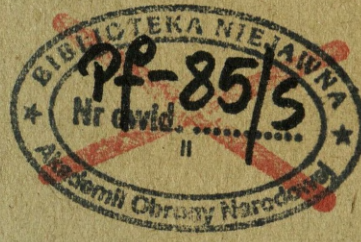
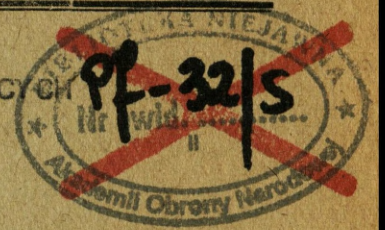
WARSZAWA

1989

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

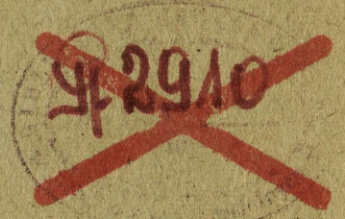
KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

POUFNE

Egz nr 1.

JAWNE

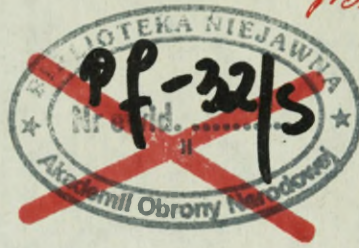
ppłk dr Jerzy ZIELIŃSKI

ORGANIZACJA I PROWADZENIE ROZPOZNANIA
NA SZCZEBLU ARMII I DYWIZJI

62553

*Incl. na jawne. Podst.
Prot. Wzoch 82820m 2002028
130307 Anna Kade*

JAWNE

POUFNE
Egz.nr .i.

ZATWIERDZAM
SZEFA KATEDRY RWIAO

płk dr Janusz WISNIEWSKI

Dnia " 3 " 10 1989 r.

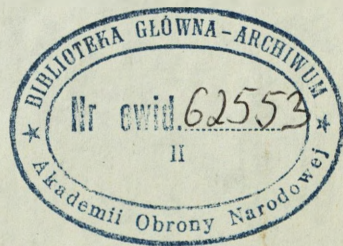
Płk dr Jerzy ZIELINSKI

ORGANIZACJA I PROWADZENIE ROZPOZNANIA

NA SZCZEBLU ARMII I DYWIZJI

/Konspekt wykładu/

~~POUFNE
27.01.2003 Jer Zielinski~~

SPIS TREŚCI

	str.
x x	4
x	4
1. Znaczenie organizacji i prowadzenia rozpoznania w działaniach bojowych armii i dywizji ogólnowojskowych	6
2. Siły i środki rozpoznania armii i dywizji ogólnowojskowej	8
3. Organizacja rozpoznania w działaniach bojowych armii i dywizji ogólnowojskowej	10
3.1. Określenie celu i głównych zadań rozpoznania	14
3.2. Rejon odpowiedzialności	14
3.3. Wyodrębnienie obiektów rozpoznania	15
3.4. Wyodrębnienie elementarnych zadań rozpoznawczych....	17
3.5. Rejon /rejony/ szczególnej uwagi	18
3.6. Wydzielenie elementów i podsystemów rozpoznawczych	20
3.7. Określenie zadań dla jednostek /oddziałów, pododdziałów/ oraz dla elementów i podsystemów rozpoznawczych	21
3.8. Organizacja łączności rozpoznania	22
3.9. Zabezpieczenie działań elementów i podsystemów rozpoznawczych	22
4. Bojowe dokumenty rozpoznawcze	24
4.1. Rola i przeznaczenie dokumentów rozpoznawczych	24
4.2. Układ i forma dokumentów	26
5. Prowadzenie rozpoznania w działaniach bojowych armii i dywizji ogólnowojskowej	28
5.1. Kierowanie rozpoznaniem	28
5.2. Zbieranie, ewidencjonowanie i weryfikowanie informacji /danych/ z rozpoznania	29
5.3. Opracowywanie, wykorzystywanie i rozprowadzanie informacji /danych/ rozpoznawczych	30
Podsumowanie	31
Bibliografia	32

<u>Wykaz szkiców zamieszczonych w tekście</u>	str.
1. Siły i środki rozpoznania DZ/DPanc/	9
2. Siły i środki rozpoznania armii ogólnowojskowej	9
3. Schematyczne ujęcie przenikania się czynności organizacji i prowadzenia rozpoznania na tle organizacji i prowadzenia działań bojowych	10
4. Przekształcenie struktur organizacyjnych sił i środków rozpoznania armii i dywizji ogólnowojskowej w typowe elementy i podsystemy rozpoznawcze	20

x x
 x

Organizację i prowadzenie rozpoznania należy traktować jako ważny proces w organizacji i prowadzeniu działań bojowych - niezależnie od szczebla dowodzenia, w ramach którego się go realizuje. Poza istnieniem w tym procesie specyficznych elementów właściwych szczeblowi dowodzenia odpowiadającemu określonej wielkości zgrupowania sił i środków walki, ma on i pewne uniwersalne cechy oraz realizowane w jego ramach czynności, które powodują, że można go prezentować bez jakby ścisłego przywiązania do konkretnego szczebla dowodzenia. Niemniej jednak nie zawsze w pełni występują w praktyce wszystkie składowe tego uniwersalnego modelu procesu organizacji i prowadzenia rozpoznania - np. na niższych szczeblach dowodzenia, w pododdziałach, gdzie zarówno organizacją, jak i prowadzeniem rozpoznania zajmuje się osobiście dowódca, no najwyżej wraz z szefem sztabu. Dopiero na wyższych szczeblach dowodzenia w pełni pojawiają się poszczególne elementy, czynności i dokumenty typowe dla organizacji i prowadzenia rozpoznania. Odnosi się to bez wątpienia zarówno do szczebla dywizji, jak i armii ogólnowojskowej. Poza zróżnicowanymi siłami i środkami rozpoznania te dwa szczeble dowodzenia mają bowiem sztabowe komórki rozpoznawcze, które planują w szczegółach przedsięwzięcia rozpoznawcze i skrupulatnie ewidencjonują, opracowują, wykorzystują i rozprawdzają informacje /dane/ o nieprzyjacielu, terenie i warunkach meteorologicznych w rejonie działań bojowych; komórki te też kierują rozwiniętymi w działaniach bojowych na tych szczeblach dowodzenia systemami rozpoznania.

Niniejszy wykład ma zaprezentować właśnie poszczególne elementy i czynności związane z organizacją i prowadzeniem rozpoznania w działaniach bojowych armii i dywizji ogólnowojskowej. Jego treść oparto na obowiązujących w Wojsku Polskim dokumentach normatywnych oraz podręcznikach. Niezależnie od tego uwzględniono w nim najnowszy dorobek badawczy w zakresie organizacji i prowadzenia rozpoznania. Całą problematykę wykładu ujęto w pięciu głównych punktach, które grupują z kolei tworzące je zagadnienia szczegółowe. Tytuły tych punktów są następujące:

1. Znaczenie organizacji i prowadzenia rozpoznania w działaniach bojowych armii i dywizji ogólnowojskowej.
2. Siły i środki rozpoznania armii i dywizji ogólnowojskowej.
3. Organizacja rozpoznania w działaniach bojowych armii i dywizji ogólnowojskowej.
4. Bojowe dokumenty rozpoznawcze.
5. Prowadzenie rozpoznania w działaniach bojowych armii i dywizji ogólnowojskowej.

→ Podstawowymi materiałami, w których przedstawiona jest zawarta w wykładzie problematyka są:

1. Regulamin walki Sił Zbrojnych PRL, cz.I /dywizja, pułk/, Warszawa 1985 - pf 21910.
2. Regulamin sztabów /tymczasowy/, wyd.Sztabu Generalnego WP, Warszawa 1983 /021111/.
3. Organizacja i prowadzenie rozpoznania na szczeblach taktycznych, podręcznik ASG WP, Warszawa 1985 /02080/.
4. Organizacja i prowadzenie rozpoznania operacyjnego /front, armia/, podręcznik, Wyd. Sztabu Generalnego WP, Warszawa 1981 /020867/.
5. M.Górecki: Siły i środki rozpoznania pułku, dywizji, armii ogólnowojskowej i frontu; skrypt ASG WP, Warszawa 1987 /02521/.
6. Zielinski J.: Organizacja i prowadzenie rozpoznania w działaniach bojowych, wyd.ASG WP, Warszawa 1989.

1. Znaczenie organizacji i prowadzenia rozpoznania w działaniach bojowych armii i dywizji ogólnowojskowej.

W całokształcie przedsięwzięć związanych z przygotowaniem i prowadzeniem działań bojowych organizacja rozpoznania i jego prowadzenie zajmuje niepoślednie miejsce. Wynika to przede wszystkim z roli samego rozpoznania jako jednego z najważniejszych rodzajów zabezpieczenia bojowego /operacyjnego/ działań wojsk. Tym niemniej jednak i z punktu widzenia traktowania rozpoznania jako pewnej części wiedzy wojskowej w ogóle, umiejętności, czy też sztuki właściwego zorganizowania i sprawnego przeprowadzenia tego procesu zdobywania danych o nieprzyjacielu, terenie i warunkach meteorologicznych w rejonie działań bojowych, też wybija się on na jedną z najważniejszych i najbardziej znaczących części "sztuki rozpoznania". Po prostu w ramach tego rodzaju zabezpieczenia bojowego /operacyjnego/ działań wojsk niezmiernie ważne jest zarówno jego umiejętne zorganizowanie, jak i sprawne prowadzenie.

Trzeba jednak nadmienić, że sformułowanie: "organizacja i prowadzenie" w stosunku do całokształtu poczynań rozpoznawczych jest trochę inaczej rozumiane. Dotychczas mianowicie traktuje się to jako dwa oddzielne procesy wykonywane w dodatku na dwóch różnych poziomach. Pierwszym jest poziom organizowania rozpoznania i dotyczy rzecz jasna sztabu armii lub dywizji oraz ewentualnie dowództw i sztabów jednostek rozpoznawczych. Natomiast prowadzenie rozpoznania przypisywane jest elementom /podsystemom/ przeznaczonym do bezpośredniego zdobywania informacji, czyli realizujących zadania rozpoznawcze. W praktyce szkoleniowej, jednakże, podczas formułowania tematyki różnorodnych ćwiczeń, przez prowadzenie rozpoznania rozumie się pośrednią działalność sztabowych komórek rozpoznawczych. Ma to swoje głębsze uzasadnienie. Jest w każdym razie z wielu względów właściwszym i wygodniejszym mówić o organizacji i prowadzeniu rozpoznania jako czynności sztabowych komórek rozpoznawczych oraz częściowo dowództw i sztabów jednostek rozpoznawczych, natomiast zjawisko angażowania elementów i podsystemów określać terminem: "użycie i działanie ...". Użycie i działanie elementów i podsystemów rozpoznawczych jest swoistą taktyką rozpoznawczą.

Przez organizację i prowadzenie rozpoznania będziemy zatem rozumieć całokształt działalności sztabowych komórek rozpoznawczych i częściowo dowództw i sztabów oddziałów /pododdziałów/ rozpoznawczych, związanych z realizacją procesu zabezpieczenia bojowego /operacyjnego/ działań wojsk w tym zakresie.

Jeżeli zaś organizowanie i prowadzenie rozpoznania będzie się odnosiło do funkcjonowania sztabowych komórek rozpoznawczych, to istotą tego procesu będzie tworzenie warunków do uruchomienia, rozwijania własnego systemu rozpoznawczego oraz spożytkowanie efektów funkcjonowania tego systemu, jak również systemów i podsystemów sąsiadów oraz nadrzędnego i podległych szczebli dowodzenia. Na sam ten proces będą się oczywiście składały różnorodne przedsięwzięcia i czynności, które zostaną przedstawione. Wpierw jednak zaprezentowane zostaną siły i środki rozpoznania, którymi dysponuje armia i dywizja ogólnowojskowa.

Przedsięwzięcia: Fotogram A-13

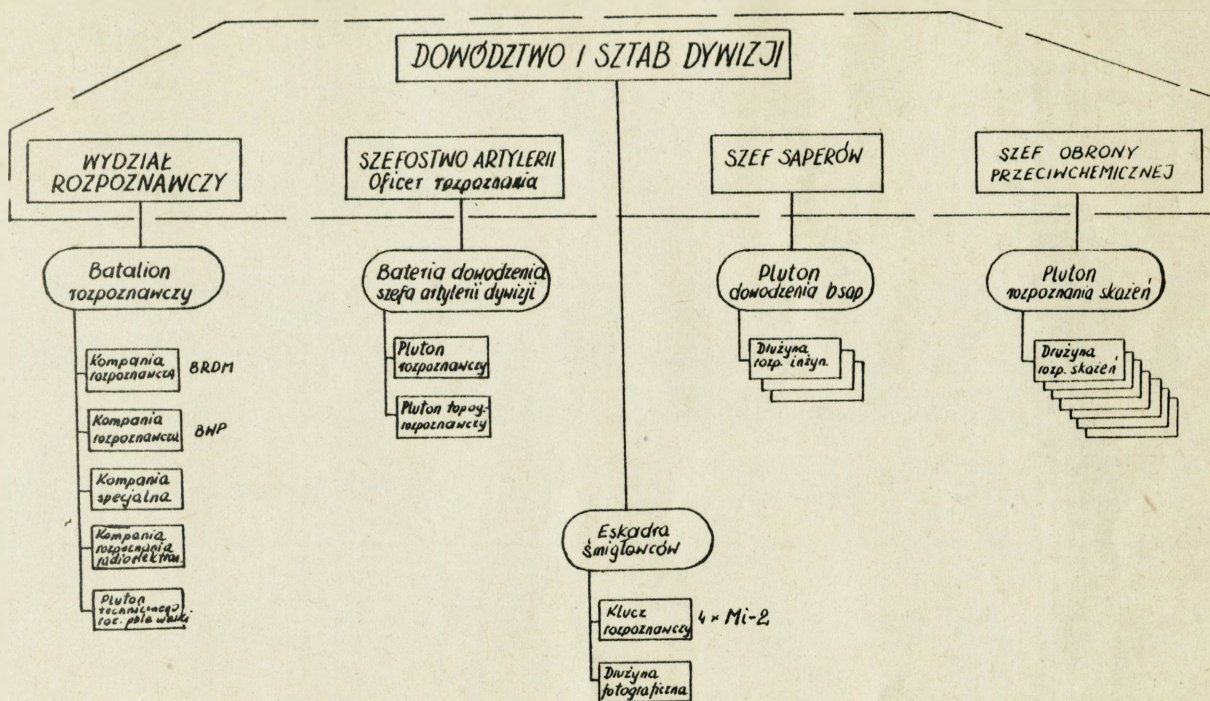
2. Siły i środki rozpoznania armii i dywizji ogólnowojskowej.

Zarówno armia, jak i dywizja ogólnowojskowa dysponują sztabowymi komórkami oraz jednostkami /oddziałami i pododdziałami/ rozpoznawczymi. Ich struktura i stan odzwierciedlają potrzeby rozpoznawcze wynikające z przygotowywanych i prowadzonych przez tę wielkość zgrupowania sił i środków walki działań bojowych oraz warunki organizacyjne pracy dowództwa i sztabu armii czy też dywizji podczas realizowania przez nie właściwych im zadań. Na schematach przedstawiono zbiorcze zestawienie etatowych sił i środków rozpoznania armii i dywizji ogólnowojskowej. Realnie siły te są rozmieszczane w strukturach organizacyjnych wojsk. Tym niemniej jednak wyróżnia je i integruje w szczególny sposób rodzaj wykonywanych zadań, który powoduje występowanie różnorodnych powiązań między nimi - tworzą one po prostu system rozpoznania w czasie prowadzenia działań bojowych.

Przewodnią rolę wśród sił i środków rozpoznania odgrywają, można tak powiedzieć, ogólne komórki rozpoznawcze, którymi dla rozpatrywanych szczebli dowodzenia są odpowiednio - oddział i wydział rozpoznawczy. Przede wszystkim dlatego, że organizują najbardziej kompleksowo rozpoznanie. Ponadto dysponują najbardziej pokaźnymi i względnie najbardziej zróżnicowanymi siłami i środkami. Pozostałe komórki, bądź pojedynczy oficerowie w sztabie armii lub dywizji, odpowiadają za specjalistyczne rodzaje rozpoznania, - inżynierskie, artyleryjskie, chemiczne. Oddział w sztabie armii i wydział w sztabie dywizji są też odpowiednio rozbudowane w celu zapewnienia zrealizowania zadań wynikających z zorganizowania rozpoznania oraz jego prowadzenia.

Jeżeli chodzi o szczegóły odnośnie organizowania rozpoznania, czyli działalności sztabowych komórek rozpoznawczych armii i dywizji w tym zakresie, oraz użycia i działania zarówno poszczególnych elementów jak i podsystemów oraz tym bardziej funkcjonowania całego systemu rozpoznania armii lub dywizji, to zostaną one przedstawione w dalszej części wykładu. Ponadto dane organizacyjne o siłach i środkach zawiera skrypt płk. Góreckiego: "Siły i środki rozpoznania pułku, dywizji, armii ogólnowojskowej i frontu" - /02521./.

SILY I ŚRODKI ROZPOZNANIA DZ(DPanc)

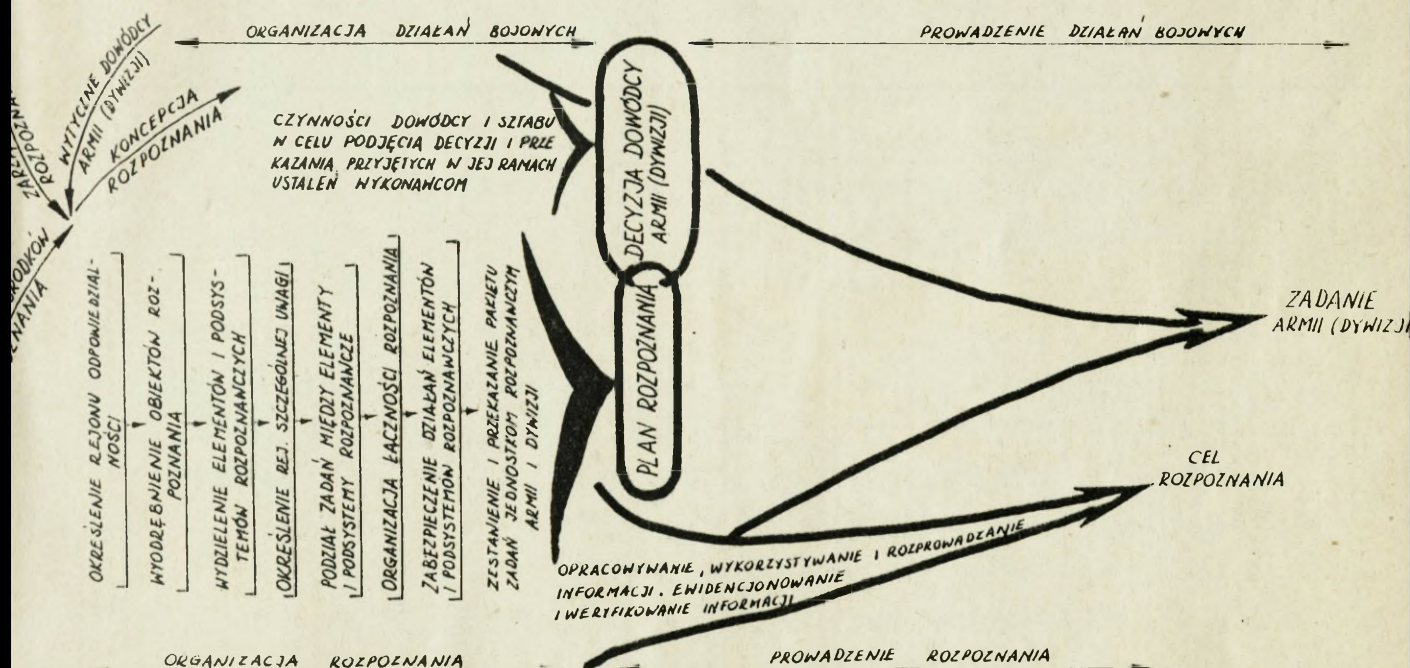
szkic 1

bs - 35 grup (24 + 6 pV + 6 kda)

3. Organizacja rozpoznania w działaniach bojowych armii i dywizji ogólnowojskowej.

Organizacja rozpoznania jest częścią organizacji działań bojowych zarówno armii, jak i dywizji; bez zorganizowania rozpoznania trudno sobie bowiem wyobrazić przystąpienie do prowadzenia działań bojowych. Jednocześnie jednak organizowanie rozpoznania jest najściślej związane z działaniami bojowymi właśnie w procesie organizowania tych ostatnich.

SCHEMATYCZNE UJĘCIE PRZENIKANIA SIĘ CZYNNOŚCI ORGANIZACJI I PROWADZENIA ROZPOZNANIA NA TLE ORGANIZACJI I PROWADZENIA DZIAŁAŃ BOJOWYCH

Warunki prowadzenia działań bojowych przez armię i dywizję ogólnowojskową oraz istniejące w tym względzie ustalenia organizacyjne wyznaczają odpowiedni dla każdego z tych szczebli dowodzenia zakres organizacji rozpoznania. W trakcie organizowania rozpoznania przeprowadza się nie tylko odpowiednie przewidywania co do użycia różnorodnych elementów i podsystemów rozpoznawczych, ale wcześniej należy przewidzieć także przekształcenie

istniejących struktur organizacyjnego podporządkowania sił i środków rozpoznania i wydzielić z nich typowe elementy oraz podsystemy. Jest to odpowiednikiem tworzenia ugrupowania bojowego dywizji i operacyjnego armii. Pozostaje jednak faktem, że podczas organizowania rozpoznania dokonuje się o wiele większych przekształceń struktur organizacyjnych pododdziałów rozpoznawczych, niż przy tworzeniu ugrupowania bojowego lub operacyjnego. Toteż zakres organizacji rozpoznania wynika po pierwsze z ilości oraz właściwości sił i środków rozpoznania zarówno w armii, jak i w dywizji. Po drugie zaś wynika z rozwiązań praktyczno-organizacyjnych, które polegają obecnie na tym, że w sztabach omawianych szczebli dowodzenia dokonuje się szczegółowych ustaleń co do rozwijania i funkcjonowania systemu rozpoznania.

Niezależnie jednak od tego, że główne przedsięwzięcia organizacji rozpoznania realizuje komórka rozpoznawcza sztabu armii bądź dywizji, to jednak proces ten jest w różnorodny sposób współzależny od innych przedsięwzięć realizowanych przez sztab w ramach przygotowywania lub prowadzenia działań bojowych w ogóle. Organizacja rozpoznania zaś jako przedsięwzięcie bez wątpienia ważne ze względu na rangę rozpoznania jako rodzaju zabezpieczenia bojowego /operacyjnego/ działań wojsk, będzie jednak mimo wszystko tylko jednym z podprocesów organizowania działań bojowych. I to jednym z podprocesów pozostającym poza nurtem zasadniczych przedsięwzięć poświęconych przygotowaniu, lub prowadzeniu działań bojowych armii lub dywizji. Z kolei z najbardziej ogólnego przeznaczenia rozpoznania wiadomo, że realizuje ono swoje zadania ze znacznym wyprzedzeniem w stosunku do zasadniczych sił i środków walki. Przede wszystkim dlatego, że musi dostarczyć odpowiednio wcześniej informacji /danych/, które staną się realną podstawą do prowadzenia efektywnych działań bojowych. ^{Wspieranie i uprzed. planowanie} Żeby zapobiec zatem sytuacji, w której w jednym z pomocniczych wprawdzie, ale niezmiernie ważnym, podprocesie organizowania działań bojowych, jakim jest organizacja rozpoznania, nie wystąpiły opóźnienia, należy tak postępować, aby ten proces przeprowadzić w pierwszej kolejności. Z tym, że muszą już wcześniej zapaść w sztabach ~~rozpatrywanych~~ ^{rozpatrywanych} szczebli dowodzenia najbardziej podstawowe ustalenia ogólne i

pierwotne. One to pozwolą przede wszystkim dowódcy oraz szefowi sztabu na sformułowanie wytycznych do organizacji rozpoznania. Treść tych wytycznych uwzględnia wyniki przemyśleń uzyskanych w wyniku analizy zadania i rozpoznania w sytuacji. Poza tym wytyczne spełniają ważną rolę w zainspirowaniu procesu organizowania rozpoznania. Ma to ważne znaczenie dla warunków dywizji i armii, gdzie istnieje w tym względzie wiele problemów i koniecznych do rozwiązania kwestii oraz gdzie występują dość liczne zespoły w samych podstawowych komórkach rozpoznawczych. Wiąże się to z niezbędnymi w tych warunkach kontaktami międzyludzkimi i międzykomórkowymi włączającymi poszczególne osoby i komórki do organizowania rozpoznania we właściwym im zakresie.

Trzeba również pamiętać o powiązaniach pionowych mających wpływ na organizację rozpoznania. Chodzi o to, że na ustalenia przyjmowane w tym procesie ma wpływ także treść zarządzenia rozpoznawczego nadrzędnego szczebla dowodzenia. Organizowany system rozpoznania będzie przecież podsystemem systemu nadrzędnego szczebla i w związku z tym musi realizować określone zadania, które przekazywane są właśnie w zarządzeniu rozpoznawczym.

Ogólnie zaś można stwierdzić, że organizacja rozpoznania zarówno w dywizji, jak i w armii bazuje na następujących przesłankach:

- zadaniu bojowym wyznaczonym danej dywizji lub armii;
- zarządzeniu rozpoznawczym sztabu nadrzędnego;
- wytycznych dowódcy /szefa sztabu/ dywizji lub armii;
- treści decyzji lub zamiaru dowódcy dywizji lub armii;
- stanie posiadanych sił i środków rozpoznania.

Z przedstawionych przesłanek jedynie "wytyczne" wymagają szerszego komentarza; pozostałe są bowiem elementami dość ostro określanymi w treści dokumentów normatywnych, lub poprzez istniejące rozwiązania organizacyjne odnośnie stanu specjalistycznych sił i środków w dywizji i armii.

Główne elementy wytycznych formułuje dowódca na podstawie analizy zadania i zorientowania w potrzebach co do informacji o nieprzyjacielu, terenie i warunkach meteorologicznych w rejonie przyszłych działań bojowych. Szef sztabu natomiast może wytyczne dowódcy uszczegółowić, głównie poprzez wyznaczenie terminów zrealizowania zadań i opracowania podstawowych dokumen-

tów, także rozwinięcia /zreorganizowania/ systemu rozpoznania - lub tylko rozwinięcia poszczególnych elementów systemu.

W sumie zaś wytyczne, jako ważna przesłanka organizacji rozpoznania, powinny ujmować przede wszystkim:

- cel prowadzenia rozpoznania;
- główne zadania i terminy ich wykonania;
- na czym skupić główny wysiłek;
- dodatkowe siły i środki wydzielane do wykonania zadań.

Ponadto w wytycznych mogą być ujmowane i inne wymagania głównych organizatorów działań bojowych mające wpływ na funkcjonowanie rozpoznania w działaniach bojowych dywizji i armii. Wymagania te mogą wynikać ze specyficznych warunków prowadzenia przyszłych działań bojowych, złożoności zadania bojowego itp. Trzeba jednak zauważyć, iż nie można oczekiwać, że wytyczne będą zbiorem wyczerpujących wskazówek. Przede wszystkim ze względów czasowych oraz z powodu tego, że dowódca i szef sztabu też są ograniczeni w możliwościach szybkiego zorientowania się w szczegółach dotyczących przyszłych działań bojowych. Formułując zatem wytyczne uwzględniają ogólne wnioski, na których wyciągnięcie pozwoliło im posiadane doświadczenie i umiejętności. Wnioski te dotyczą zaś podstawowych dla organizacji działań bojowych ustaleń, na których można się także oprzeć podczas organizowania rozpoznania.

Obowiązek sformułowania wytycznych przez dowódcę dywizji lub armii wynika przede wszystkim z faktu, że dowódca jest bezpośrednio odpowiedzialny za zorganizowanie rozpoznania. Udzielając wytycznych ma on możliwość narzucenia podstawowych wymagań, które będą w dalszej kolejności uwzględniane i ukonkretniane przez poszczególne osoby funkcyjne zaangażowane do realizacji tego procesu. W dalszym ciągu zatem omówiony zostanie przebieg organizacji rozpoznania, w którym zostaną bliżej przedstawione poszczególne główne zbiory czynności tego procesu.

3.1. Określenie celu i głównych zadań rozpoznania.

Cel i główne zadania rozpoznania powinny być ujęte, jak stwierdzono już wcześniej, w wytycznych dowódcy armii bądź dywizji. Wynika to przede wszystkim z bezpośredniej odpowiedzialności dowódcy za organizację rozpoznania, a ponadto z faktu, że wytycznymi przekazuje on elementy osobistego zorientowania w sytuacji. Dowódca przeprowadził już bowiem analizę zadania, ~~najniezbędniejsze~~ kalkulacje wstępne i podjął ~~najniezbędniejsze~~ ustalenia co do zorganizowania działań bojowych.

Jeżeli zaś chodzi o cel i główne zadania rozpoznania, to dowódca armii bądź dywizji powinien, po dokonanej analizie zadania, być w stanie bez trudu je sformułować. Cel będzie wynikał z przewidywanego charakteru działań nieprzyjaciela, główne zadania - podobnie. Ważnym uzupełnieniem będzie znajomość tego, kto będzie tym ^{przeciwnikiem} ~~nieprzyjacielem~~. Konkretne brzmienie celu będzie zatem następujące: Rozpoznać n-tą dywizję lub korpus. Główne zadania będą zaś rozwijały treść celu przydając poszczególnym sformułowaniom zadaniowym ogólne terminy czasowe. Np.: Do czasu rozpoczęcia natarcia rozpoznać system dowodzenia i ugrupowanie n-tego batalionu lub brygady.

Wraz z celem i głównymi zadaniami dowódca na tym etapie organizowania rozpoznania powinien także podać - jak nadmieniono wcześniej - na czym należy skupić główny wysiłek rozpoznania. Będzie to główną przesłanką uwzględniania podczas określania rejonu /rejonów/ szczególnej uwagi.

3.2. Rejon odpowiedzialności.

Wyodrębnianie rejonu odpowiedzialności w trakcie organizowania rozpoznania nie jest w regulaminach, instrukcjach i podręcznikach wyraźnie eksponowane. Przyjęte jest narzucenie organizującym rozpoznanie szerokości pasa rejonu odpowiedzialności poprzez wyznaczenie przez nadrzędny szczebel dowodzenia pasa rozpoznania. Nic natomiast nie mówi się o głębokości rozpoznania, którą przyjmuje się zawsze większą niż np. głębokość zadań w działaniach zaczepnych. Precyzyjniejszych wymogów w tym względzie brak. Toteż organizujący rozpoznanie ponosi odpowie-

działność za wyznaczenie takiej głębokości działania własnych sił i środków rozpoznania, aby zapewnić otrzymywanie, bezpośrednio, informacji umożliwiających dowódcy armii bądź dywizji podejmowanie właściwej decyzji.

Wyznaczenie rejonu odpowiedzialności zatem wiąże się z określeniem granic obszaru, na którym użyte zostaną do rozpoznania własne siły i środki. Jest to ważne nie tylko z punktu widzenia potrzeb informacyjnych, ale i ze względów porządkowych. Jeżeli chodzi natomiast o głębokość rejonu odpowiedzialności, która w naszych warunkach będzie jedynym jego parametrem pozostającym w kompetencjach organizującego rozpoznanie jeżeli chodzi o jego wyznaczenie, to jest ona zdeterminowana możliwą głębokością użycia własnych sił i środków. Przy konfrontacji potrzeb informacyjnych zatem z możliwościami własnych sił i środków te drugie mimo wszystko ostatecznie zadecydują o głębokości rejonu odpowiedzialności. Przy dużych możliwościach sił i środków granice rejonu odpowiedzialności wyznaczają potrzeby.

3.3. Wyodrębnienie obiektów rozpoznania.

Wyodrębnianie obiektów rozpoznania rozpoczyna się w czasie dokonywania oceny nieprzyjaciela. Jest to jednak czynność przynależna do organizacji rozpoznania. W jej trakcie zapadają bowiem podstawowe dla tego procesu ustalenia. Wyodrębnianie obiektów występuje też jednak w czasie prowadzenia rozpoznania, szczególnie w sztabie armii. Obiekt jest bowiem w rozpoznaniu kategorią definiowaną dość elastycznie. Kryteria mianowicie wyodrębniania obiektów są takie, że nie powodują jednorazowego podziału całości elementów występujących po stronie ^{nieprzyjaciela} nieprzyjaciela i zakwalifikowaniu ich jako obiekty na cały okres prowadzenia rozpoznania w operacji armijnej. Przykładowo: drugorzutowy związek taktyczny może być w całości obiektem rozpoznania w początkowym etapie działań zaczepnych, jeżeli znajduje się w głębi ugrupowania nieprzyjaciela. Z chwilą jednak uzyskania powodzenia i rozwijania natarcia, gdy ten związek taktyczny zostanie zaangażowany do obrony rubieży, do której podchodzą czołowe oddziały armii, "rozbija" się on niejako na wiele obiektów koniecznych do rozpoznania z osobna

/punkty oporu, rejony ześrodkowania, zgrupowania artylerii itp./.

Ogólnie ważnym dla wyodrębniania obiektów w trakcie organizacji rozpoznania jest traktowanie, że jest to takie zgrupowanie sił i środków walki ~~nieprzycięła~~^{nieprzycięła}, urządzeń zabezpieczenia, budowli militarnych, przedmiotów terenowych /stałych i sztucznych/, które na określonym etapie działań bojowych stanowią charakterystyczną, względnie zwarta całość możliwą do wykrycia, śledzenia lub potwierdzenia jej istnienia niekoniecznie poprzez fizyczne stwierdzenie występowania wszystkich tworzących te względnie zwarta całość elementów.

Wyodrębnienie obiektów w procesie organizacji rozpoznania ma na celu stworzenie przesłanek /podstaw/ do sformułowania w dalszej kolejności szczegółowych zadań rozpoznawczych. Efekt wyodrębnienia obiektów rozpoznania jest odzwierciedlony na mapie /graficznej części planu rozpoznania/. Powstaje tym samym jednocześnie schemat geograficznego rozmieszczenia tych obiektów na obszarze odpowiedzialności rozpoznawczej. Schemat ten ma duże znaczenie dla organizacji rozpoznania, gdyż umożliwia skalkulowanie wielu wielkości koniecznych do uwzględnienia w procesie planowania. Należą do nich: odległość do obiektu, jego rozległość, położenie w stosunku do innych obiektów, zagęszczenie obiektami całego obszaru odpowiedzialności.

Wyodrębnienie obiektów rozpoznania jest tym etapem w organizowaniu rozpoznania, w wyniku którego powstaje dość wyraźnie zarysowany obraz obszaru, na który będą oddziaływały elementy i podsystemy rozpoznawcze. Jednak nie zamyka on oczywiście okresu szczegółowego dokonywania ustaleń. Dopiero teraz bowiem można będzie sformułować przede wszystkim zadania rozpoznawcze, która to czynność jest kolejnym krokiem organizacji rozpoznania.

3.4. Wyodrębnienie elementarnych zadań rozpoznawczych .

Przez elementarne zadania rozpoznawcze rozumieć należy konieczny sposób potraktowania obiektu rozpoznania przez element /podsystem/ rozpoznania w celu sformułowania w nakazanym czasie określonej porcji informacji o nim i terminowe przekazanie tej informacji zainteresowanym.

Poza elementarnymi zadaniami rozpoznawczymi formułuje się w trakcie organizacji rozpoznania kompleksowe zadania rozpoznawcze. Należą do nich zarówno zadania dla elementu /podsystemu/ rozpoznawczego, jak i dla jednostek rozpoznawczych /w armii dla brs i brrel, a w dywizji dla br/. Zadanie kompleksowe zawierało będzie co najmniej jedno zadanie elementarne plus treść wyrażająca ustalenia organizacyjne /termin rozpoczęcia działań przez element, podsystem, rozpoznawczy, sygnały, sposoby nawiązywania łączności i rejon /pas/ działaniem/.

Elementarne zadania rozpoznawcze skierowane są zawsze na różnorodne pojedyncze obiekty militarne i terenowe będące przedmiotem zainteresowania dowódcy armii lub dywizji. Ilość elementarnych zadań rozpoznawczych formułowanych podczas organizacji rozpoznania będzie zawsze większa niż ilość obiektów rozpoznania. Część obiektów bowiem będzie przedmiotem różnorodnych poczynań rozpoznawczych, będzie musiała być wprawdzie wykryta, a następnie być może śledzona lub potwierdzana. Nierzadko należy skierować na rozpoznanie danego obiektu więcej niż dwa elementy rozpoznawcze, aby uzyskać wyniki trafne.

Wyodrębnianie jednostkowych, elementarnych zadań rozpoznawczych jest żmudne i pracochłonne - szczególnie w oddziale rozpoznawczym armii, który będzie miał w obszarze zainteresowania bardzo dużą liczbę obiektów. Zgodnie zaś z wymienioną wcześniej właściwością zadań elementarnych na szczeblu armii ogólnowojskowej będzie jeszcze więcej. Toteż w armii organizowanie rozpoznania trudno jest przeprowadzić do końca w szczegółach przed rozpoczęciem operacji. Nie jest zresztą możliwym do przewidzenia szczegółów koniecznych przy formułowaniu elementarnych zadań rozpoznawczych z parudniowym nawet wyprzedzeniem w sytuacji możliwych zmian na polu walki. Najwłaściwszym i wystarczającym jednocześnie, jest wyodrębnienie elementarnych

zadań rozpoznawczych na okres do końca pierwszego dnia operacji armijnej. Dotyczyłoby to w sumie dwóch dni. System rozpoznania rozwijany jest bowiem, lub reorganizowany, w przeddzień rozpoczęcia operacji. Takie rozwiązanie umożliwia dokonywanie niezbędnych korekt i uszczegółowienia zadań z jednodniowym wyprzedzeniem wynikających ze zmieniającej się sytuacji.

Wyodrębnianie jednostkowych zadań rozpoznawczych odbywa się w komórkach rozpoznawczych sztabu armii lub dywizji; tam też formułuje się zadania kompleksowe. Częściowo jednak w działania organizacyjne włączane są dowództwa i sztaby jednostek rozpoznawczych. Pozwala to odciążyć komórki rozpoznawcze sztabu armii lub dywizji od wielu żmudnych czynności i wykorzystać specyficzne zorientowanie dowództw i sztabów jednostek rozpoznawczych pozostających w dyspozycji omawianych szczebli dowodzenia wojsk lądowych. Generalnie jednak podstawowe, i bardzo szczegółowe, ustalenia co do elementarnych zadań rozpoznawczych zapadają w sztabach armii lub dywizji. Tam bowiem powstaje podstawowy dokument służący rozwijaniu i kierowaniu systemem rozpoznania mającym zapewnić zdobywanie informacji w działaniach bojowych, czyli plan rozpoznania.

3.5. Rejon /rejonów/ szczególnej uwagi.

Wybór rejonu /rejonów/ szczególnej uwagi jest specyficznym odzwierciedleniem jednej z zasad sztuki wojennej, a mianowicie zasady skupienia wysiłku na kierunku głównego uderzenia, lub skupiania wysiłku na realizacji zasadniczych zadań. Z tym, że trzeba jednocześnie stwierdzić, iż tak samo, jak w bezpośredniej walce skupienie wysiłku na uderzeniu /lub w jakimś rejonie obrony/, tak i w rozpoznaniu respektowanie i wyznaczenie rejonu /rejonów/ szczególnej uwagi pociąga za sobą obniżenie uwagi poświęconej innym rejonom /obiektom w innych rejonach/. Niesie to z sobą również bezsprzecznie ryzyko przeoczenia części różnorodnych innych obiektów.

Rozpatrując zaś ten problem z innej strony trzeba stwierdzić, że wyznaczenie rejonu /rejonów/ szczególnej uwagi wynika nierzadko i z niemożności objęcia obszaru jednakowo dużą /w znaczeniu odpowiednio dużą/ uwagą; wynika także z obiektywnego zróżnicowania ważności określonych części obszaru odpowiedzialności. Nie zmienia to jednakże faktu, że organizującym rozpoz-

nanie pozostaje jednak ostatecznie zdecydowanie o tym, jak z całego swojego obszaru odpowiedzialności wydzielić część, która stanowić powinna rejon /rejonów/ szczególnej uwagi. Trzeba jednakże zauważyć, że na przyszłym polu walki zachodzić będą zjawiska i fakty, które w żadnym wypadku nie będą ułatwiały dokonywania takich wyodrębnień z całości obszaru odpowiedzialności. Istnieć będzie ponadto naturalna dążność dowódców, sztabów oraz szefów komórek rozpoznawczych do "przeczesywania" jakby całego obszaru odpowiedzialności, by zabezpieczyć się przed przeoczeniem czegokolwiek. Sprzyjają zresztą tym naturalnym ciągotkom właściwości niektórych podsystemów - konkretnie rozpoznania radioelektronicznego, które jest w stanie systematycznie "omiatać" jakby przeznaczony do "opieki" obszar. Zarówno dywizja, jak i armia dysponują takim rodzajem rozpoznania.

Wybór rejonu /rejonów/ szczególnej uwagi podczas organizowania rozpoznania w działaniach bojowych dywizji czy armii ogólnowojskowej wiąże się z koniecznością wzmożonego penetrowania określonego rejonu /rejonów/ w określonym czasie; wiąże się jednak też z pewnym ryzykiem. Ryzyko to wynika z zawsze mniejszego od jedności prawdopodobieństwa trafienia wybranym rejonem szczególnej uwagi w odpowiednią część rejonu odpowiedzialności. Zabezpieczyć przed złym wyborem może jedynie trafna ocena ^{przebiegu} nieprzyjaciela, precyzyjne przeniesienie jej wyników na plan rozpoznania w postaci obiektów i wyodrębnienie na podstawie zgłaszanych potrzeb właściwych elementarnych zadań rozpoznawczych. W sumie rejonem szczególnej uwagi może być obszar gdzie występuje pewne zagęszczenie obiektów ważnych lub obszar, gdzie będzie realizowana większa niż gdzie indziej ilość zadań rozpoznawczych. O wyborze rejonu szczególnej uwagi może przesądzić przewidywanie, że zdobycie danych z określonego obszaru będzie miało decydujące znaczenie dla potrzeb podejmowanych decyzji /kierowania walką/.

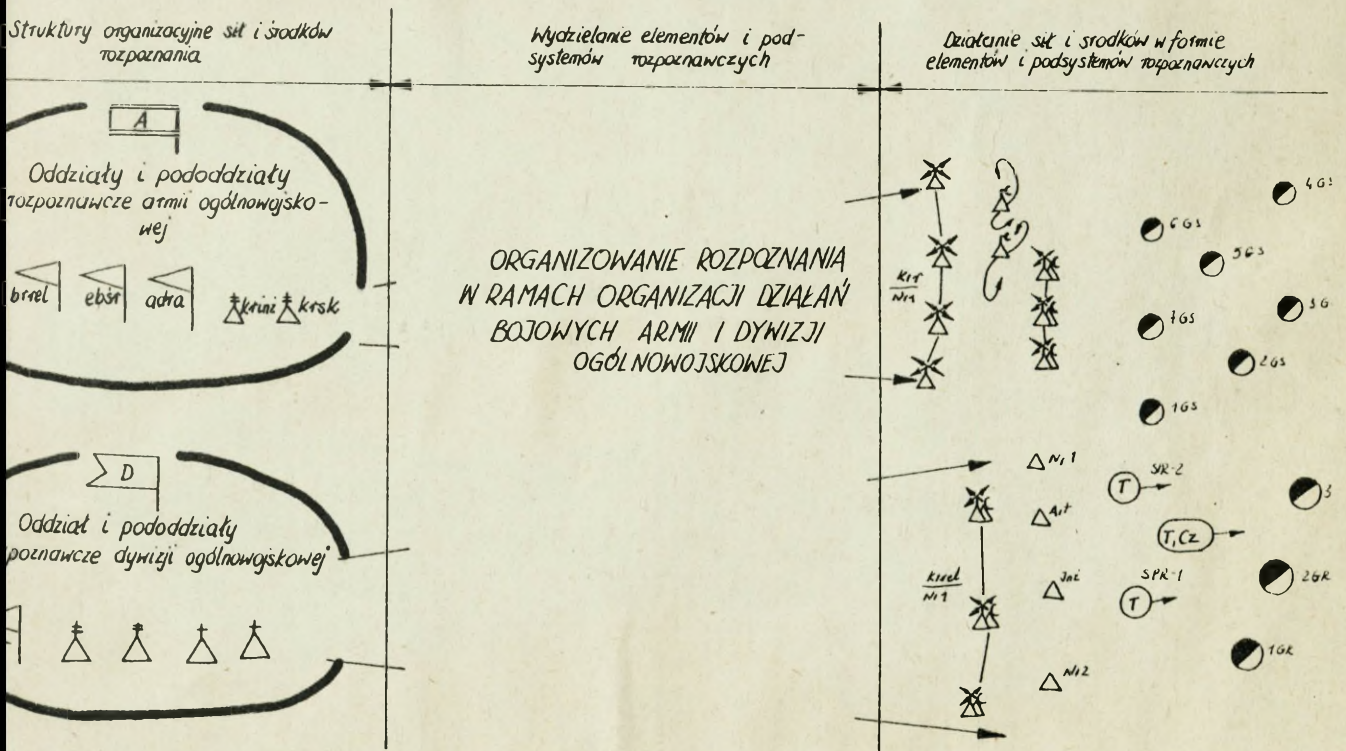
Wielkość i ilość rejonów /rejonu/ szczególnej uwagi wyznaczyć będą warunki w jakich prowadzić będą działania bojowe armia lub dywizja. Tym niemniej jednak można stwierdzić, niezależnie od warunków jakiegokolwiek sytuacji, że zarówno wielkości takiego rejonu, jak i ich ewentualna ilość, nie może być duża w stosunku do całego rejonu odpowiedzialności.

W rejonie odpowiedzialności rozpoznawczej dywizji rejonów takich nie powinno być więcej niż 1-2. W armii natomiast ilość tych rejonów nie będzie z pewnością większa, z tym że będą wyznaczane dla poszczególnych dni operacji.

3.6. Wydzielenie elementów i podsystemów rozpoznawczych.

Wydzielenie, czy też tworzenie elementów i podsystemów rozpoznawczych można uznać, stosując analogię do organizacji działań bojowych w ogóle, za tworzenie ugrupowania sił i środków rozpoznania. Duże przekształcenia mają miejsce szczególnie w dywizji przy tworzeniu elementów rozpoznania ogólnowojskowego.

PRZEKSZTAŁCANIE STRUKTUR ORGANIZACYJNYCH SIŁ I ŚRODKÓW ROZPOZNANIA ARMII I DYWIZJI OGÓLNOWOJSKOWEJ W TYPONE ELEMENTY I PODSYSTEMY ROZPOZNAWCZE

szkic 4

Tworzenie elementów i podsystemów rozpoznawczych w trakcie organizacji rozpoznania w armii i dywizji związane jest z respektowaniem istniejących ustaleń regulaminowo-instrukcyjnych. Rzadko zresztą zachodzą ku temu potrzeby. Wśród typowych zaś elementów rozpoznawczych tworzonych w działaniach bojowych

dywizji występują: posterunki obserwacyjne, ruchome posterunki obserwacyjne, samodzielne patrole rozpoznawcze, oddziały rozpoznawcze, posterunki technicznego rozpoznania pola walki, podsystem namierzania radiowego, podsystem rozpoznania systemów radiolokacyjnych, podsystem przechwyty radiowego, grupy rozpoznawcze, artyleryjskie i inżynieryjne posterunki obserwacyjne, artyleryjskie grupy rozpoznawcze, inżynieryjne samodzielne patrole rozpoznawcze, podsystem rozpoznania śmigłowcowego. W armii natomiast występują przede wszystkim grupy specjalne i podsystemy rozpoznania radioelektronicznego, poza tym rozpoznanie powietrzne ze środkami bezpilotowymi oraz podobnie jak w dywizji elementy i podsystemy rozpoznawcze rodzajów wojsk.

Odpowiedni dobór tych elementów z podsystemów jest ważną czynnością organizacji rozpoznania w działaniach bojowych dywizji i armii.

3.7. Określenie zadań dla jednostek /oddziałów i pododdziałów/ oraz dla elementów i podsystemów rozpoznawczych.

Zasadnicze ustalenia organizacji rozpoznania muszą być przekazane w postaci zadań bezpośrednim i pośrednim wykonawcom. Wykonawcami bezpośrednimi będą elementy i podsystemy rozpoznawcze; pośrednimi natomiast dowództwa i sztaby jednostek rozpoznawczych oraz dowództwa i sztaby pułków ogólnowojskowych dla dywizji, a dywizji dla armii. Może być, że w sztabie dywizji i armii nie będzie się formułowało zadań dla elementów i podsystemów rozpoznawczych, a jedynie kompleksowe zbiory zadań dla jednostek rozpoznawczych. Zadania te zestawiane są w zarządzeniach bojowych nazywanych jednak zarządzeniami rozpoznawczymi. Taką samą nazwę ma forma zestawiania zadań dla pułków /dywizji/ ogólnowojskowych, która jest jednak właściwie specjalistycznym uzupełnieniem rozkazu bojowego /operacyjnego/.

Jeżeli stosuje się natomiast formułowanie w sztabach dywizji, czy armii, zadań dla elementów i podsystemów rozpoznawczych, to w zarządzeniu rozpoznawczym dla jednostek zestawia się głównie ustalenia organizacyjne odnośnie wydzielenia i przygotowania do działań odpowiednich sił i środków.

3.8. Organizacja łączności rozpoznania.

Zasadniczym celem organizacji łączności jest zapewnienie i umożliwienie elementom i podsystemom rozpoznawczym przekazanie zdobywanych przez nie informacji natychmiast po ich pozyskaniu. Jest to trudne przede wszystkim dlatego, że chciałoby się jednocześnie, aby do jednego centrum spływały informacje z wielu różnorodnych źródeł - a więc nie tylko od własnych elementów i podsystemów rozpoznawczych. Wymaga to skoordynowania wielu sieci i kierunków radiowych; trzeba przy tym zapewnić skrytość przekazywanych danych i uniemożliwienie ~~nieprzyjacielowi~~ ^{przejęciu} namierzenie radiostacji elementów znajdujących się w jego ugrupowaniu. Wymienione problemy mają już swoje rozwiązanie praktyczno-konstrukcyjno-techniczne. Stąd podczas organizacji łączności przewiduje się tylko odpowiednie wykorzystanie istniejących urządzeń we właściwy im sposób.

Zarówno w armii, jak i w dywizji siły i środki rozpoznania dysponują różnorodnymi środkami łączności UKF, KF, radioliniami, radiotelefonami, które umożliwiają zorganizowanie względnie autonomicznego podsystemu łączności. Ustalenia organizacji łączności zestawia się w odpowiednim schemacie, który jest częścią dokumentów planu rozpoznania.

W sumie efektem organizacji rozpoznania powinny być ustalenia zawarte w schemacie łączności rozpoznania. Dokument ten reguluje kwestie związane z utrzymywaniem łączności z wszystkimi elementami i podsystemami, które tworzą własny system rozpoznania, jak i z nadrzędnym oraz sąsiednimi systemami rozpoznania.

3.9. Zabezpieczenie działań elementów i podsystemów rozpoznawczych.

Całokształt przedsięwzięć związanych z zabezpieczeniem działań elementów i podsystemów rozpoznawczych realizowany jest w zasadzie w jednostkach rozpoznawczych armii bądź dywizji. Stąd w procesie organizacji rozpoznania dokonywanego w rozpatrywanych sztabach przyjmuje się, że wydzielane elementy i podsystemy rozpoznawcze będą w pełni przygotowane do działań. Istotne natomiast jest, aby przedstawić dowódcom jednostek

rozpoznawczych warunki realizacji zadań przez wydzielone przez nich elementy i podsystemy. Chodzi np. o określenie czasu gotowości do działań oraz podanie ewentualnych szczególnych właściwości rejonu działań rozpoznawczych i potrzeb, które mogą wpłynąć na koniecznie inne niż normalne zaopatrzenie w amunicję i inny sprzęt. Dane te powinny być zawarte przede wszystkim w treści przekazywanego jednostkom zarządzenia rozpoznawczego.

Niezależnie od tej ogólnej zasady istnieją pewne wyjątki, w których komórki rozpoznawcze sztabu armii bądź dywizji muszą rozwiązać niektóre elementy zabezpieczenia działań elementów i podsystemów rozpoznawczych, gdyż leży to nie tylko w ich możliwościach, ale i kompetencjach. Chodzi np. o zapewnienie ochrony posterunkom rozpoznania radioelektronicznego. Przekazuje się także elementom i podsystemom rozpoznawczym dane z rozpoznania i wyniki oceny nieprzyjaciela. Zabezpieczenie elementów i podsystemów rozpoznawczych uzupełnia szczegółowe ustalenia planu rozpoznania. ^{ovp. zabezp. dla wzsk i innych planów wst. w sztabie} Treść tego zabezpieczenia stanowią najczęściej uzgodnienia ze sztabowymi komórkami, które muszą znaleźć odzwierciedlenie w rozkazie ogólnym lub odpowiednich zarządzeniach w formie sformułowań nakazowo-terminowych czyniących odpowiedzialnych za wykonanie odpowiednich przedsięwzięć na korzyść rozwijanego bądź reorganizowanego systemu rozpoznania.

Przedsięwzięcia zabezpieczenia bojowego i materiałowo-technicznego działań elementów i podsystemów rozpoznawczych stanowią problemy o dość niedużej skali i zakresie, wymagające jednak niejednokrotnie dość kompleksowych ustaleń w kilku jednocześnie komórkach sztabu armii bądź dywizji. Są to więc przedsięwzięcia nie tyle trudne do zrealizowania /zapewnienia ich zrealizowania/, co wywołujące absorbujące czasowo czynności.

Dużą rolę w organizacji zabezpieczenia działań elementów /podsystemów/ rozpoznawczych odgrywają wszelkie rozwiązania oryginalne i nietypowe. Szczególnie w różnorodnych skomplikowanych sytuacjach, uniemożliwiających wykorzystywanie przez elementy i podsystemy rozpoznawcze rozwijanego przez dywizję i armię system zabezpieczenia. Chodzi o grupy rozpoznawcze, specjalne, patrole i oddziały rozpoznawcze.

4. Bojowe dokumenty rozpoznawcze.

4.1. Rola i przeznaczenie bojowych dokumentów rozpoznawczych.

Rola wszelkiego rodzaju dokumentów w rozpoznaniu jest bez wątpienia pomocnicza. Tym niemniej jednak ta pomocniczość jest dość specyficznego rodzaju. Dokumentacja ułatwia przecież zasadniczo zarówno organizowanie, jak i prowadzenie rozpoznania. Można jednak również powiedzieć, że dokumenty rozpoznawcze w swej tradycyjnej i klasycznej formie nie są nie do zastąpienia. Ich funkcję przejąć może np. ETO, w której programach z powodzeniem można umieścić zarówno ustalenia planu rozpoznania, jak i algorytm postępowania z wpływającymi wynikami rozpoznania.

Całość dokumentów wykorzystywanych w rozpoznaniu dzieli się najczęściej na trzy grupy: grupa dokumentów kierowania rozpoznaniem i dowodzenia siłami i środkami, grupa dokumentów sprawozdawczo-informacyjnych, grupa dokumentów pomocniczych. Podział ten ma jednak znaczenie teoretyczno-porządkowe. Z praktycznego punktu widzenia ważna jest znajomość najważniejszych dokumentów i ich przeznaczenia. Należą do nich:

- plan rozpoznania;
- plan użycia sił i środków rozpoznania;
- zarządzenie rozpoznawcze;
- komunikat rozpoznawczy;
- meldunek rozpoznawczy;
- zapotrzebowanie na wiadomości;
- mapa informacyjna.

Każdy z wymienionych dokumentów spełnia określoną rolę i ma właściwe sobie przeznaczenie w procesie organizacji i kierowania rozpoznaniem.

Plan rozpoznania - można uznać za odpowiednik decyzji dowódcy armii, dywizji odnoszący się do wykorzystania w działaniach bojowych sił i środków rozpoznania. Plan przeznaczony jest do zestawiania i utrwalania ustaleń planistycznych oraz do kierowania rozpoznaniem. Podobną rolę i przeznaczenie ma plan użycia sił i środków rozpoznania. Jest wykonywany w dowództwach i sztabach jednostek rozpoznawczych oraz komórkach rozpoznawczych rodzaju wojsk sztabu armii bądź dywizji.

Zarządzenie rozpoznawcze jest uzupełnieniem rozkazu bojowego /operacyjnego/, dyrektywy operacyjnej w zakresie przekazywania specjalistycznych zadań i ustaleń wynikających z planu rozpoznania i mających zapewnić zrealizowanie zabezpieczenia bojowego lub operacyjnego działań wojsk oraz skoordynowanie wysiłku w tej dziedzinie.

Odmiana zarządzenia rozpoznawczego przekazywanego jednostkom rozpoznawczym jest odpowiednikiem rozkazu bojowego służącym do przekazywania zadań i ustaleń planu rozpoznania dla zrealizowania określonych celów mających zapewnić zabezpieczenie bojowe /operacyjne/ działań wojsk.

Zarówno jedno, jak i drugie może jeszcze występować jako wstępne zarządzenie rozpoznawcze.

Komunikat rozpoznawczy jest podstawową formą systematycznego informowania podległych wojsk o nieprzyjacielu. Treść komunikatu stanowią najnowsze uogólnienia wyników rozpoznawania ^{nieprzyjaciela} nieprzyjaciela przez sztab armii bądź dywizji. Uwzględnia się w nim również wyniki /wnioski/ zawarte w komunikatach rozpoznawczych przekazywanych z wyższych szczebli dowodzenia. Komunikat rozpoznawczy spełnia niezwykle pożyteczną rolę w uzupełnianiu stałej bazy wiedzy o ^{nieprzyjaciela} nieprzyjacielu. Sporządza się go najczęściej raz na dobę.

Meldunek rozpoznawczy jest dokumentem, za pomocą którego przekazuje się dane /informacje/ o ^{nieprzyjaciela} nieprzyjacielu. Może mieć formę opisową lub graficzną. W odróżnieniu od komunikatu rozpoznawczego, który zbiega "z góry w dół", meldunek ma kierunek odwrotny - "z dołu w górę". W zależności od tego, kto formułuje meldunek rozpoznawczy /element, podsystem rozpoznawczy, sztab jednostki rozpoznawczej, czy też komórka rozpoznawcza sztabu armii, dywizji/ może on być krótki lub rozbudowany. Meldunki rozpoznawcze dowództw jednostek rozpoznawczych bywają powiększane o elementy meldunku bojowego i ujmują stan sił i środków rozpoznania oraz wnioski wyciągnięte ze zdobytych informacji. Jest to wyjątek w stosunku do zalecenia, by meldunek zawierał tylko suche fakty, bez ich interpretacji. Wyjątek ten wynika, że sztab armii, czy dywizji będzie miał już meldunki od elementów rozpoznawczych /podsystemów/, w których przedstawione zostaną suche fakty - łatwo wychwycić zatem ewentualny subiektywizm ocen dowództwa jednostki rozpoznawczej.

Zapotrzebowanie na wiadomości

Zapotrzebowanie na wiadomości jest formą przedstawienia własnych potrzeb nadrzędnemu sztabowi. Potrzeby te wynikają najczęściej z niemożności zdobycia określonych danych własnymi siłami i środkami /elementami, podsystemami rozpoznawczymi/.

Mapa informacyjna jest dokumentem informacyjno-sprawozdawczym spełniającym dwie podstawowe funkcje. Przede wszystkim umożliwia on zestawianie zdobywanych bądź otrzymywanych informacji o nieprzyjacielu bezpośrednio na modelu terenu, czyli mapie. Jest to tym przydatniejsze, że stanowi połączenie informacji o nieprzyjacielu wespół z informacjami o terenie. Mapa informacyjna umożliwia ponadto rozprowadzanie, kolportaż informacji w sztabie bez wykonywania dodatkowych dokumentów, a nawet prezentowanie zamiarów nieprzyjaciela. Do innych jej funkcji należy możliwość sporządzania na jej podstawie meldunków rozpoznawczych.

4.2. Układ i forma dokumentów.

Dokumenty rozpoznawcze mimo specyfiki ich roli i przeznaczenia swoim układem i formą nawiązują do ich odpowiedników ogólnych.

Wykonawcy tych dokumentów stosownie zresztą do zapisów instrukcyjnych i regulaminowych, nawiązują bezpośrednio do ogólnowojskowych wzorów uniwersalnych. Dotyczy to np. zarządzenia rozpoznawczego, które formą i układem nawiązuje do rozkazu bojowego. Część dokumentów rozpoznawczych natomiast wykształciła się w oryginalnych dla ich układach i formie, gdyż brak było odpowiedników w tym względzie wśród dokumentów ogólnych. Prezentując zaś krótko układ i formę poszczególnych dokumentów można powiedzieć, że:

Plan rozpoznania nawiązuje przede wszystkim formą do decyzji, której, jak wspomniano, jest odpowiednikiem - jest bowiem wykonywany na mapie, ma tytuł i inne podpisy wraz z zatwierdzeniem. Treść planu stanowią dane i ustalenia, które można pogrupować w cztery punkty:

- 1° - informacje ogólnorientujące wynikające z zadań ~~armii~~ ~~bądź~~ dywizji /rubież styczności wojsk w chwili planowania, linie rozgraniczenia lub pas rozpoznania, rubieże

zadań ogólnych armii lub dywizji, przewidywane rubieże wprowadzenia do walki drugich rzutów /odwodów/, wykonywania kontrataków itp./, stanowiska dowodzenia /własnego sztabu, nadrzędnego, podrzędnych i sąsiednich/;

2°- obiekty rozpoznania;

3°- ustalenia co do działań własnych sił i środków rozpoznania oraz przełożonego, które znajdują się w pasie armii bądź dywizji;

4°- rejony zastrzeżone oraz rejony szczególnej uwagi.

Częścią planu rozpoznania armii bądź dywizji jest legenda, której układ jest następujący:

- cel rozpoznania;
- podział sił i środków oraz zadania i terminy ich realizacji
- schemat organizacji łączności;
- zabezpieczenie działań sił i środków rozpoznania;
- inne elementy wynikające ze specyficznych potrzeb.

Zarządzenie rozpoznawcze, nawiązując do układu rozkazu bojowego ma część poświęconą wnioskom z oceny nieprzyjaciela, część informującą ogólnie o przyszłych zamierzonych poczynaniach bojowych, część zadaniową, część dotyczącą ustaleń funkcjonalno-organizacyjnych /np.terminy składania meldunków rozpoznawczych/.

Z dokumentów informacyjno-sprawozdawczych najbardziej podobny układ do swojego odpowiednika jakim jest meldunek bojowy ma meldunek rozpoznawczy. Natomiast mapa informacyjna i komunikat rozpoznawczy mają nie tylko oryginalne, ale i nie sztywno ustalone układy. Pewnym wyjątkiem od tego jest bojowa dokumentacja rozpoznawcza, która podaje szczegółowo układ komunikatu i wzór mapy informacyjnej. W praktyce jednak ustalenia tego dokumentu nie są przestrzegane. Podobnie wygląda sprawa z zapotrzebowaniem na wiadomości.

5. Prowadzenie rozpoznania w działaniach bojowych armii i dywizji ogólnowojskowej.

Istniejące podręczniki pod prowadzeniem rozpoznania rozumieją działanie sił i środków rozpoznania wojskowego. Przy takim rozwiązaniu występuje jednak luka w określeniu znaczących czynności sztabowych komórek rozpoznawczych, które nie zdobywają wprawdzie bezpośrednio wiadomości, ale wkładają wiele wysiłku w ich pozyskanie z różnorodnych źródeł. Należałoby zatem traktować organizowanie i prowadzenie rozpoznania jako jeden proces wykonywany w sztabie armii i dywizji, natomiast bezpośrednio działania sił i środków rozpoznania nazywać po prostu rozpoznawaniem. Wtedy w skład prowadzenia rozpoznania wchodziłyby następujące grupy czynności:

- kierowanie systemem rozpoznania;
- zbieranie, ewidencjonowanie i weryfikacja informacji /danych/;
- opracowywanie, wykorzystywanie i rozprowadzenie informacji /danych/.

Należy przy tym podkreślić ścisły związek organizacji i prowadzenia rozpoznania, który wynika nie tylko z tego, że realizują je te same podmioty. Organizacja rozpoznania i jej prowadzenie, jako czynności wykonywane w sztabowych komórkach rozpoznawczych armii i dywizji, wzajemnie się po prostu przenikają.

5.1. Kierowanie systemem rozpoznania.

W ramach kierowania rozpoznaniem w sztabie armii i dywizji realizuje się następujące czynności:

- wybór zadań dla poszczególnych elementów i podsystemów a także zestawianiem ich dla jednostek oraz ich przekazanie;
- udzielanie wyjaśnień, ustaleń co do współdziałania odnośnie postawionych zadań;

- tworzenie warunków do zrealizowania zadań.

Kierowanie rozpoznaniem bazuje przede wszystkim na przyjętych ustaleniach zawartych w planie rozpoznania. Ponadto uwzględnia się bieżące potrzeby i powstające warunki działań bojowych. Jest przez to kierowanie rozpoznaniem powodowaniem realizacji przyjętego celu i wynikających stąd zadań cząstkowych.

5.2. Zbieranie, ewidencjonowanie i weryfikowanie informacji /danych/ z rozpoznania.

Kolejne czynności prowadzenia rozpoznania bardzo wyraźnie stanowią o oryginalności tego podprocesu realizowanego przez dowództwa i sztaby armii lub dywizji.

Podczas zbierania, ewidencjonowania i weryfikacji informacji /danych/ wykorzystuje się odpowiednie formularze i mapy. Realizację tych czynności zapewnia przede wszystkim system łączności.

Zbieranie informacji polega na fizycznym przyjmowaniu i odbiorze jakichkolwiek informacji o nieprzyjacielu, terenie i warunkach meteorologicznych w rejonie działań bojowych przez wyznaczone do tego osoby funkcyjne /np. dyżurnego w WR dywizji lub wydział informacyjny sztabu armii/.

Ewidencjonowanie z kolei polega na zarejestrowaniu otrzymanej informacji z podaniem źródła, czasu i treści informacji. ~~Jest to czynność w dużej mierze analogiczna do księgowania w procesach kosztowo-finansowych.~~ Jej przeznaczeniem jest zapewnienie niezagubienia najmniejszej nawet informacji i umożliwienie jej szybkiego udostępnienia zainteresowanym. Ewidencjonowanie powinno być zatem takie, aby zapewnić szybkie odszukiwanie w razie potrzeby określonych informacji - najczęściej w celu powoływania się na nie.

Zaewidencjonowane informacje powinny być zweryfikowane, tzn. ocenione z punktu widzenia ich przydatności, wiarygodności i aktualności. Zbiorem informacji zweryfikowanych jest najczęściej mapa informacyjna, która grupuje informacje uznane za wiarygodne i przydatne.

Zbieranie, ewidencjonowanie i weryfikacja informacji odzwierciedlają jedną z istotniejszych funkcji sztabowych komórek rozpoznawczych; mają zapewnić bazę pozwalającą ocenić skład i stan sił i środków walki ^{nieprzyjaciela} oraz wyciągnięcia wniosków co do jego zamiaru.

5.3. Opracowywanie, wykorzystywanie i rozprowadzanie informacji /danych/ rozpoznawczych.

W ostatniej grupie czynności składających się na prowadzenie rozpoznania występują te, które związane są z bezpośrednim wykorzystywaniem wyników funkcjonowania zorganizowanego systemu rozpoznania.

Zarówno opracowywanie, jak i wykorzystywanie oraz rozprowadzanie informacji /danych/ może mieć charakter udokumentowany /za pomocą formalnych, regulaminowo-instrukcyjnych, dokumentów, jak: meldunek czy też komunikat rozpoznawczy/, jak i nieudokumentowany, zapoznavanie komórek macierzystego sztabu armii bądź dywizji z wynikami rozpoznania.

Podczas opracowywania, wykorzystywania i rozprowadzania informacji /danych/ stosuje się odpowiednie priorytety. Najważniejszym odbiorcą informacji jest i będzie oczywiście dowódca armii bądź dywizji. Będzie on zapoznavany na bieżąco i w pierwszej kolejności z napływającymi danymi o ważnych obiektach, w tym o środkach rażenia nieprzyjaciela. Podobnie własne ośrodki kierowania /dowodzenia/ środkami rażenia, WRE i lotnictwa będą w grupie pierwszoplanowych odbiorców ważnych informacji rozpoznawczych. Poza tym sztab nadrzędny /dla armii frontu, a dla dywizji armii/ będzie systematycznie - zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami zawartymi w przesłanym przez niego zarządzeniu, bądź zgodnie z obowiązującymi regułami instrukcyjno-regulaminowymi, informowany o wynikach rozpoznania.

Wszystkie natomiast informacje rozpoznawcze będą opracowywane i wykorzystywane oczywiście przez samą komórkę rozpoznawczą do stałego przedstawiania i kontrolowania istniejącej sytuacji tak globalnej, jak i szczegółowej nieprzyjaciela, *przebiegu*

Bardzo luźne natomiast formy będzie miało zapoznavanie z wynikami rozpoznania pozostałych komórek sztabu armii bądź dywizji. Do tego celu wykorzystywana może być - jak już nadmieniono - mapa informacyjna, nawet poprzez wykonywanie odbitek naniesionej na nią sytuacji. Nie można wykluczyć wykorzystywania do tego celu, szczególnie w sztabie armii, telewizji przemysłowej. Dostęp do mapy informacyjnej nie może być jednak "publiczny". Regulują go ustalenia wewnątrz sztabowe, które muszą ograniczać przede wszystkim zbyt żywiłowe rozpowszechnianie informacji i zapewniać zachowanie niezbędnej tajemnicy.

PODSUMOWANIE

Na organizację i prowadzenie rozpoznania składać się powinno szereg rutynowych czynności sprawnie realizowanych przede wszystkim przez specjalistyczne komórki i osoby funkcyjne sztabu armii bądź dywizji. W niniejszym wykładzie starano się przedstawić istotę tych czynności z ich miejscem w całokształcie rozpatrywanego procesu. Prezentowane w nim treści są wynikiem syntezy istniejących ustaleń regulaminowo-instrukcyjnych oraz interpretacji podręcznikowych wraz z najnowszym dorobkiem badawczym zmierzającym do uporządkowania wiedzy o rozpoznaniu. Wykład nie jest jednak wyczerpującym materiałem o organizacji i prowadzeniu rozpoznania. Wynika to przede wszystkim z jego przeznaczenia. Ma on dać wykładnię istoty organizacji i prowadzenia rozpoznania oraz zainspirować do zgłębiania tajników tego procesu w celu opanowania praktycznych umiejętności jego przeprowadzenia. Można to osiągnąć poprzez przysowjenie sobie istniejących ustaleń regulaminowo-instrukcyjnych oraz poznanie różnorodnych prawidłowości i zależności występujących zarówno podczas organizacji, jak i prowadzenia rozpoznania. Poza regulaminami i instrukcjami trzeba zatem zapoznać się przede wszystkim z treścią podręczników, ale i innych opracowań i artykułów oraz "łżejszych" publikacji, np. wspomnień, opracowań monograficznych, których nie brakuje w naszej bibliotece. Wykład powinien pozwolić na wyrobienie sobie wstępnych poglądów i wytworzenie określonych zapotrzebowań i zainteresowań, które znakomicie ułatwiają samodzielne studia.

Bibilografia

1. Marian Górecki: Siły i środki rozpoznania pułku, dywizji, armii ogólnowojskowej i frontu, skrypt ASG WP, Warszawa 1987 - 02521.
2. Organizacja i prowadzenie rozpoznania na szczeblach taktycznych, podręcznik ASG WP, Warszawa 1985 - 02080.
3. Organizacja i prowadzenie rozpoznania operacyjnego /front, armia/, podręcznik, wyd. Sztabu Generalnego WP, Warszawa 1981 - 020867.
4. Regulamin sztabów /tymczasowy/, wyd. Sztabu Generalnego WP, Warszawa 1983 - 021111.
5. Regulamin walki Sił Zbrojnych PRL, cz.I /dywizja, pułk/, Warszawa 1985 - pf 21910.
6. Jerzy Zielinski: Organizacja i prowadzenie rozpoznania w działaniach bojowych, wyd. ASG WP, Warszawa 1989.
7. Jerzy Zielinski: Niektóre aspekty doskonalenia dowodzenia wojskami związku taktycznego w działaniach zaczepnych, MW 1985, nr 10.
8. Jerzy Zielinski: Planowanie rozpoznania operacyjnego, MW 1986, nr 3 /kwartalnik/.
9. Jerzy Zielinski: Wnioski z ćwiczenia zgrywającego system rozpoznania związku taktycznego, MW 1984 nr 1 /kwartalnik/.

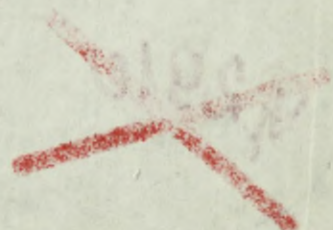
Wydrukowano w 3 egz.

Egz.nr 1-3 Bibl.Główna ASG WP

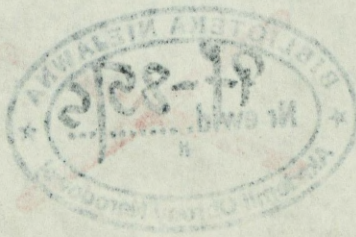
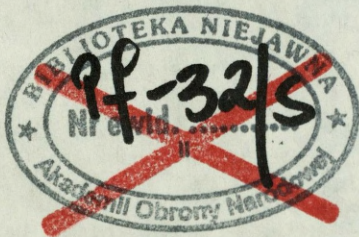
Wyk.ppłk J.Zielinski

Druk.L.Ł.

Nr ks.masz. pf 36/RW

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...

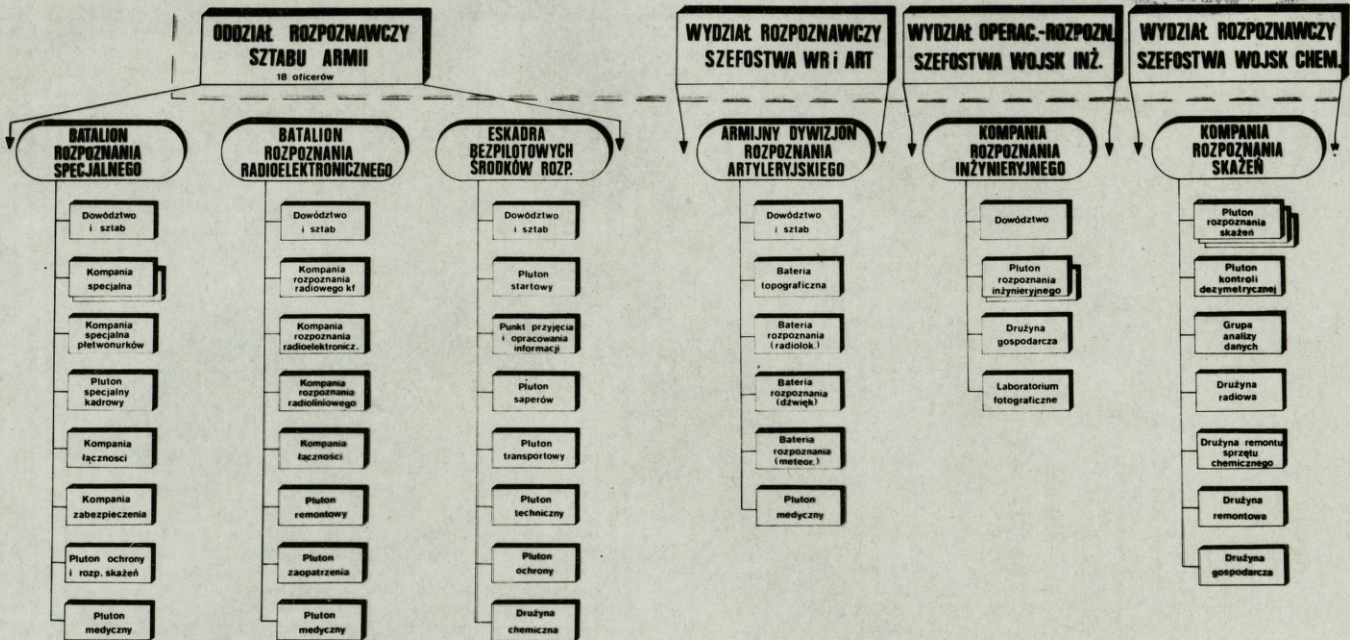
Wydawnictwo ...
 Warszawa ...
 Druk ...

Fotogramy do wykładu
"Organizacja i prowadzenie rozpoznania
na nuceble armii i dywizji"

(Wykresy patrz str. 3)

SIŁY I ŚRODKI ROZPOZNANIA ARMII OGÓLNOWOJSKOWEJ DOWÓDZTWO I SZTAB ARMII

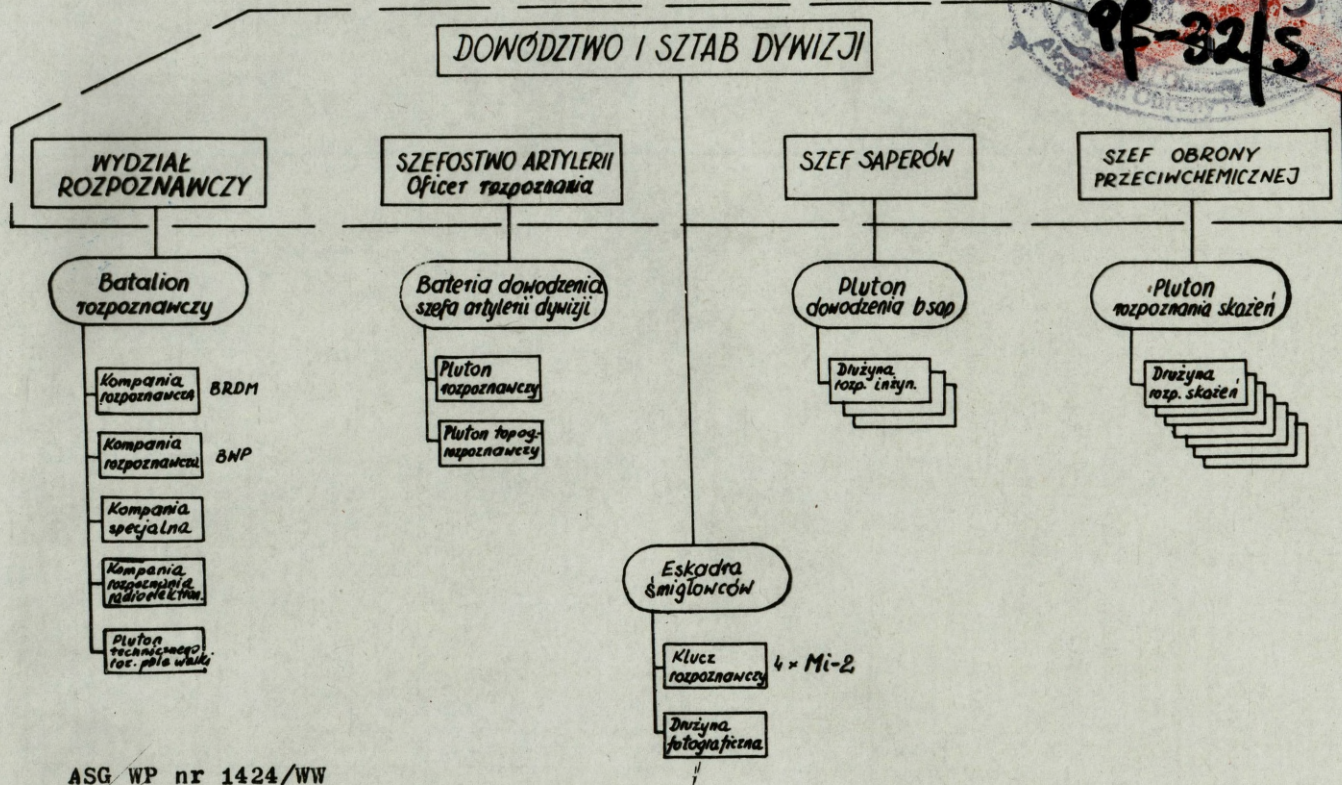
PF-85/S
9f-32/S

Oddziały i pododdziały rozpoznawcze

SILE I ŚRODKI ROZPOZNAWANIA DZ(DPanc)

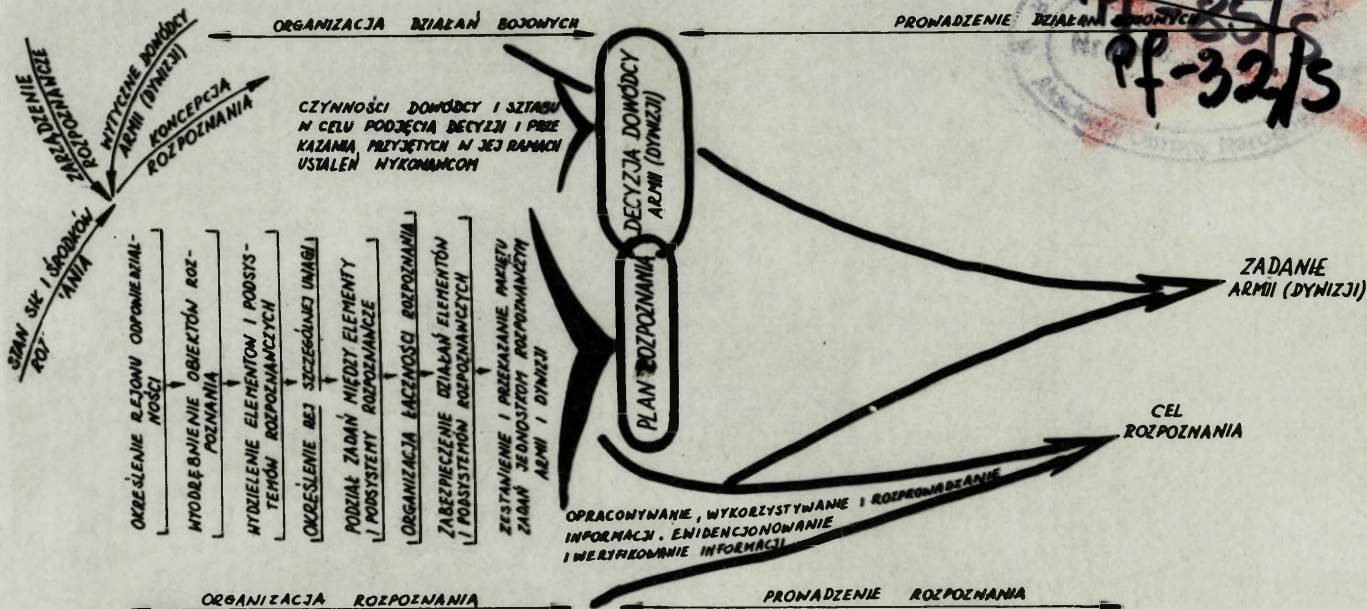
PP-85/S
PP-32/S

ASG WP nr 1424/WW

szkic 1

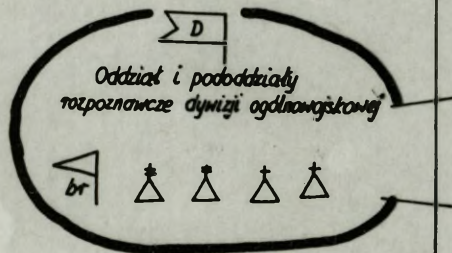
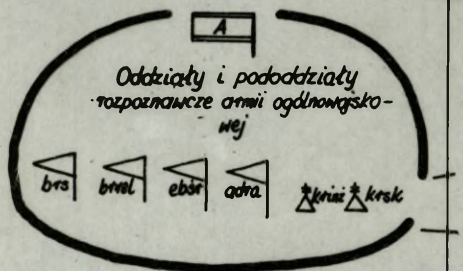
SCHEMATYCZNE UJĘCIE PRZENIKANIA SIĘ CZYNNOSCI ORGANIZACJI I PROWADZENIA ROZPOZNANIA NA TLE ORGANIZACJI I PROWADZENIA DZIAŁAŃ BOJOWYCH

PRZEKSZTAŁCANIE STRUKTUR ORGANIZACYJNYCH SIŁ I ŚRODKÓW ROZPOZNANIA ARMII I DYNIZJI OGÓLNOWOJSKOWEJ W TYPONE ELEMENTY I PODSYSTEMY ROZPOZNANCZE

PF 25/S

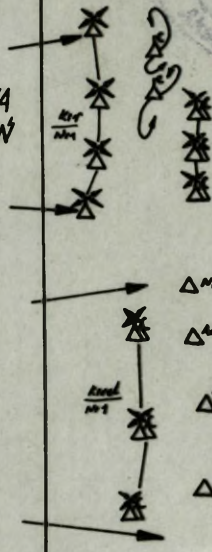
Struktury organizacyjne sił i środków rozpoznania

Wydzielanie elementów i podsystemów rozpoznawczych

ORGANIZOWANIE ROZPOZNANIA
W RAMACH ORGANIZACJI DZIAŁAŃ
BOJOWYCH ARMII I DYNIZJI
OGÓLNOWOJSKOWEJ

Działanie sił i środków w formie elementów i podsystemów rozpoznawczych

PF 33/S

